

ICHKI ISHLAR ORGINLARI XODIMLARINING QO'L JANGIGA DOIR AMALIY KO'NIKMALARINI OSHIRISH

Ro'ziqulov Mirzabek Pardaboyevich

Jizzax viloyati IIB JXX Huquqbuzarliklar

Profilaktikasi boshqarmasi boshlig'i podpolkovnik

Tel: +998 97 329 76 02

Ochilov Navro'zbek O'roqboy o'g'li

Jizzax viloyati IIB Jamoat xavfsizligi xizmati

huquqbuzarliklar profilaktikasi boshqarmasi

migratsion profilaktika guruhi katta inspektori leytenant

Annotatsiya. Ushbu maqola ichki ishlar organlari xodimlarining qo'l jangi bo'yicha amaliy ko'nikmalarini oshirish muammolariga bag'ishlangan. Qo'l jangi ichki ishlar tizimida xodimlarning shaxsiy xavfsizligini ta'minlash, jinoyatchilarni zararsizlantirish, shuningdek, jismoniy tayyorgarlik darajasini yaxshilashda muhim omil hisoblanadi. Xodimlarning bu boradagi ko'nikmalarini mustahkamlash va ularni amaliyotga samarali joriy etish xizmatning umumiy samaradorligini oshirishga olib keladi. Maqolada qo'l jangi bo'yicha o'quv va amaliy mashg'ulotlarning dolzarbligi, ularning uslubiy va ilmiy jihatlari, hamda tayyorgarlik jarayonlarining zamonaviy talablariga javob beradigan yo'nalishlari ko'rib chiqilgan. Shuningdek, tadqiqotda qo'l jangi mashg'ulotlarining texnik va taktikasiga oid elementlar tahlil qilingan va ularning xodimlar jismoniy va psixologik holatiga ta'siri muhokama etilgan.

Annotation. This article is dedicated to the challenges of improving the practical skills of law enforcement officers in hand-to-hand combat. Hand-to-hand combat is a crucial factor in ensuring personal safety, neutralizing criminals, and enhancing the level of physical preparedness within the internal affairs system. Strengthening officers' skills in this area and effectively applying them in practice leads to an overall increase in service efficiency. The article examines the relevance of training and practical sessions on hand-to-hand combat, their methodological and scientific aspects, and the alignment of training processes with modern requirements. Furthermore, the study analyzes technical and tactical elements of hand-to-hand combat training and discusses its impact on the physical and psychological condition of officers.

Kalit so'zlar: qo'l jangi, ichki ishlar organlari, jismoniy tayyorgarlik, xavfsizlik, amaliy mashg'ulotlar, qo'l jangi texnikasi, xodimlar samaradorligi.

Keywords. hand-to-hand combat, law enforcement agencies, physical training, safety, practical exercises, hand-to-hand combat techniques, officer effectiveness.

Kirish

Ichki ishlar organlari xodimlarining jismoniy tayyorgarligini oshirish hozirgi kunda dolzarb masalalardan biridir. Xodimlar xizmat davomida turli xil ekstremal holatlarga duch kelishlari, jinoyatchilarni qo'lga olish, ommaviy tartibsizliklarni bartaraf etish, shuningdek, o'z xavfsizligini ta'minlash uchun yuqori darajada tayyor bo'lishlari kerak. Shu bilan birga, qo'l jangi amaliyoti nafaqat jismoniy salohiyatni oshiradi, balki xodimlarning psixologik barqarorligini ham shakllantiradi. Shuning uchun bu bo'yicha uzluksiz va sifatli mashg'ulotlar ichki ishlar tizimi samaradorligining ajralmas qismi hisoblanadi.

Maqolada ichki ishlar organlari xodimlarining qo'l jangiga doir amaliy ko'nikmalarini oshirish yo'llari, ularni rivojlantirish bo'yicha uslubiy tavsiyalar va amaliy mashg'ulotlar samaradorligini oshirish imkoniyatlari ko'rib chiqiladi. Ushbu masala nafaqat ichki ishlar organlarida, balki boshqa huquqni muhofaza qiluvchi organlar va davlat xavfsizligi xizmatlari uchun ham dolzarbdir.

Mavzuga oid adabiyotlarning tahlili

Qo'l jangi va jismoniy tayyorgarlikni oshirish bo'yicha turli adabiyotlar va ilmiy ishlanmalar mavjud bo'lib, ular bu sohaning muhim jihatlarini yoritadi. Shu jumladan, jismoniy mashqlar va jang san'ati texnikalari xodimlarning umumiy tayyorgarlik darajasini oshirishda qanday rol o'ynashi ko'plab ilmiy tadqiqotlarda ko'rsatilgan. Xususan, [1] va [2] tadqiqotlarda jismoniy mashqlarni amaliy qo'llash natijasida xodimlarning reaksiya tezligi, kuch va chidamliligi sezilarli darajada yaxshilangani qayd etilgan.

Bundan tashqari, ichki ishlar organlarida qo'l jangini o'rgatishning milliy va xorijiy tajribasi hamda bu tajribaning zamonaviy yondashuvlari haqida ko'plab tadqiqotlar olib borilgan. Masalan, Yevropa mamlakatlarida qo'l jangiga oid dasturlar xodimlarning psixologik chidamliligini oshirish va stress sharoitida to'g'ri qaror qabul qilish qobiliyatlarini shakllantirishga katta e'tibor qaratadi [3]. Rossiya va Xitoy tajribasi esa qo'l jangi texnikalarining amaliyotda qanday qo'llanilishini o'rgangan holda bu mashg'ulotlarning xodimlar samaradorligiga ta'sirini baholagan [4].

Tadqiqot metodologiyasi

Ushbu tadqiqotda ilmiy-analitik yondashuv qo'llanildi. Qo'l jangiga doir mashg'ulotlarda qo'llaniladigan turli texnikalar va usullar o'rganildi, ulardan olinadigan jismoniy va psixologik natijalar tahlil qilindi. Bunda kuzatuv va eksperiment usullaridan keng foydalanildi. Shuningdek, xodimlar o'rtasida so'rovnomalar o'tkazildi va ularning amaliy mashg'ulotlarga bo'lgan munosabati hamda tayyorgarlik darajasi baholandi. Maqsadli tadqiqot usullari orqali ichki ishlar organlari xodimlarining qo'l jangiga oid amaliy mashg'ulotlarda erishgan natijalari o'rganildi va ularning xizmat davomida qanchalik samarali qo'llanilishi tahlil qilindi.

Tahlil va natijalar

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, ichki ishlar organlari xodimlari uchun qo'l jangiga oid mashg'ulotlar nafaqat jismoniy, balki psixologik tayyorgarlik darajasini oshirishga xizmat qiladi. Kuzatishlar va amaliy tajribalardan kelib chiqib, quyidagi asosiy natijalar aniqlandi:

1. **Jismoniy tayyorgarlikning oshishi:** Qo'l jangi mashg'ulotlarida muntazam qatnashgan xodimlarning kuch, chidamlilik va muvofiqlik qobiliyatlari sezilarli darajada yaxshilangan.

2. **Psixologik chidamlilik:** Stressli vaziyatlarda qo'l jangi texnikalari bo'yicha tayyorlangan xodimlar tinchlikni saqlash va o'z harakatlarini ongli ravishda boshqarishga ko'proq moyil bo'lishgan.

3. **Vaziyatlarga moslashish qobiliyati:** Xodimlar qo'l jangi texnikalari orqali ekstremal holatlarda vaziyatni tezda baholash va to'g'ri qaror qabul qilish qobiliyatlarini shakllantirgan.

4. **Samaradorlik:** Xodimlar tomonidan jinoyatchilarni tezda zararsizlantirish va jinoyat joyini xavfsiz qilishda qo'l jangining texnikalari sezilarli samaradorlikka olib kelgan.

Xulosa va takliflar

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, ichki ishlar organlari xodimlarining qo'l jangiga oid amaliy ko'nikmalarini oshirish nafaqat xizmatning samaradorligini oshiradi, balki xodimlarning jismoniy va psixologik holatlarini mustahkamlashga ham xizmat qiladi. Bu boradagi uzluksiz mashg'ulotlar tizimli ravishda tashkil etilishi lozim. Shu bilan birga, qo'l jangi bo'yicha mashg'ulotlarni zamonaviy texnikalar va jihozlardan foydalanib, ilmiy asoslangan usullarga tayanish orqali rivojlantirish kerak.

Kelgusida ichki ishlar organlarida qo'l jangiga doir mashg'ulotlarni kuchaytirish uchun quyidagi takliflarni kiritish mumkin:

1. Qo'l jangi mashg'ulotlarini zamonaviy sport zallari va jihozlari bilan jihozlangan maxsus markazlarda o'tkazish.

2. Mashg'ulotlarga psixologik tayyorgarlik elementlarini kiritish va stressga chidamlilikni oshiruvchi dasturlarni ishlab chiqish.

3. Xalqaro tajribani o'rganish va milliy dasturlarga joriy etish.

4. O'quv-uslubiy qo'llanmalarni yangilash va ularni ilmiy tadqiqotlar bilan boyitish.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. Karimov A., *Ichki ishlar xodimlarining jismoniy tayyorgarligi: Metodik qo'llanma*, Toshkent, O'zbekiston Milliy Ensiklopediyasi nashriyoti, 2021, 115-120-betlar.
2. Akramov B., *Qo'l jangi va harbiy tayyorgarlik bo'yicha amaliy mashg'ulotlar*, Harbiy-huquqshunoslik jurnali, Toshkent, 2020, 45-son, 78-85-betlar.
3. Anderson J., *Tactical Defense: Practical Techniques for Law Enforcement*, New York, Oxford University Press, 2019, pp. 112-130.

4. Smirnov V. P., *Pravookhranitel'nye organy i ikh fizicheskaya podgotovka*, Moskva, Yuridicheskaya literatura, 2018, 150-162-stranitsy.
5. Lee K., *Psychological Resilience in Law Enforcement Officers*, Journal of Criminal Psychology, London, 2020, Vol. 15, Issue 3, pp. 250-265.
6. Xudoyorov M., *Qo'l jangini o'rgatish metodologiyasi*, Farg'ona davlat universiteti ilmiy nashri, Farg'ona, 2022, 34-son, 95-102-betlar.
7. Sidorov A., *Metodika fizicheskoi podgotovki sotrudnikov pravookhranitel'nykh organov*, Sank-Peterburg, Nauka, 2021, 210-225-stranitsy.
8. Brown R., *Combat Tactics for Public Safety Officers*, Washington D.C., Federal Law Enforcement Training Center, 2020, pp. 88-103.